Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor a salwch terfynol: Amcangyfrifon cost

Briff Technegol

Rhagfyr 2025

1. Cyflwyniad

1.1. Dylid darllen y briff hwn ar y cyd â'r prif friff technegol ynghylch ein hargymhelliad i gynnwys pobl sy'n byw gyda salwch terfynol yn y cynllun gostyngiadau i'r dreth gyngor.

1.2. Mae'r briff hwn yn nodi rhai o'r heriau sy'n gysylltiedig â chynhyrchu costau amcangyfrifedig ar gyfer y cynnig polisi yn seiliedig ar y data sydd ar gael ar hyn o bryd, ac yna'n nodi costau amcangyfrifedig yn seiliedig ar nifer o dybiaethau.

1.3. Felly, dylid trin y costau hyn fel yr amcangyfrif gorau er mwyn rhoi syniad o gost bosibl y newid polisi.

2. Heriau, cyfyngiadau a rhagdybiaethau data

2.1. Mae amcangyfrif costau posibl y cynnig polisi hwn yn heriol, oherwydd nifer o ffactorau anhysbys a diffyg data perthnasol. Dylid darllen y ffigurau gyda'r cyfyngiadau canlynol mewn cof.

2.2. Nid yw'n bosibl amcangyfrif faint o bobl sy'n byw gyda salwch terfynol sy'n byw ar eu pennau eu hunain o'r data presennol. Yn ein model ni, defnyddir data Cyfrifiad 2021 fel procsi, sy'n dangos bod 31.9% o aelwydydd yng Nghymru yn aelwydydd un person.

2.3. Nid oes data ar gael chwaith am faint o bobl sy'n byw gyda salwch terfynol sydd eisoes yn derbyn gostyngiadau'r dreth gyngor. Yn ein model rydym yn defnyddio dau bwynt data fel procsi i ystyried y tebygolrwydd y bydd rhai pobl sy'n byw gyda salwch terfynol eisoes yn derbyn gostyngiadau'r dreth gyngor oherwydd eu bod yn derbyn budd-daliadau eraill:

Mae Marie Curie yn elusen gofrestredig yng Nghymru a Lloegr (207994) a'r Alban (SC038731) Wedi'i gofrestru fel cwmni cyfyngedig trwy warant yng Nghymru a Lloegr (507597). Swyddfa gofrestredig: One Embassy Gardens, 8 Viaduct Gardens, Llundain, SW11 7BW.

Marie Curie is a registered charity in England and Wales (207994) and Scotland (SC038731). Registered as a company limited by guarantee in England & Wales (507597). Registered Office: One Embassy Gardens, 8 Viaduct Gardens, London, SW11 7BW.

- Mae data gan Sefydliad Bevan yn amcangyfrif bod 21% o bensiynwyr y wladwriaeth yn gymwys i gael credyd pensiwn.
- Mae data gan Wasanaeth Llyfrgelloedd Senedd y DU yn nodi bod 25.5% o gartrefi oedran gweithio yng Nghymru yn derbyn Credyd Cynhwysol.

2.4. Mae data hefyd yn gyfyngedig o ran pa fandiau treth gyngor y bydd pobl sy'n byw gyda salwch terfynol yn ddarostyngedig iddynt. Mae ein model yn defnyddio data am gyfran yr aelwydydd ym mhob band treth gyngor, ar gyfer pob awdurdod lleol, i bennu amcangyfrif.

2.5. O ganlyniad i'r cyfyngiadau a'r rhagdybiaethau hyn, mae'n debygol y bydd y costau a gyflwynir isod ar ben uwch costau posibl y newid polisi hwn.

3. Ffynonellau Data

Data	Ffynhonnell
Pobl sy'n byw gyda salwch terfynol	Yn seiliedig ar ffigurau o Brifysgol Loughborough a baratowyd fel rhan o Gyfres Marie Curie Dying in Poverty. Mae'r ffigurau'n ymwneud â 2023-24.
Lefelau Cyfartalog y Dreth Gyngor	Stats Cymru "Lefelau Treth Gyngor yn ôl blwyddyn a band" Ffigurau a ddefnyddiwyd: 2023-24
Cyfran yr anheddau ym mhob band treth gyngor	Stats Cymru "Cyfran yr anheddau sy'n destun treth gyngor, yn ôl band a blwyddyn (y cant)" Ffigurau a ddefnyddiwyd: 2023-24
Cyfanswm Gwariant CTRS 2023-24	*Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor: Adroddiad blynyddol 2023 i 2024* Llywodraeth Cymru
Cymhwysedd Credyd Pensiwn	Sefydliad Bevan *State of Wales Briefing: Pensioners and Winter Fuel Payment* 2024
Cyfradd Credyd Cynhwysol	Data Etholaethau Tŷ'r Cyffredin: Hawlwyr credyd cynhwysol (data Chwefror 2025)
Aelwydydd un person	SYG *People's living arrangements in England and Wales: Census 2021*

4. Cyfrifo aelwydydd cymwys

4.1. Er mwyn cyfrifo nifer yr aelwydydd sy'n gymwys i gael cymorth o dan y cynnig polisi hwn, cymerwyd y camau canlynol:

- Gostyngwyd nifer y bobl o oedran pensiwn ac ar ddiwedd oes 21% i gyfrif am y gyfran sy'n debygol o fod yn gymwys i gael credyd pensiwn ac felly eisoes yn derbyn gostyngiadau i'w treth gyngor.
- Gostyngwyd nifer y bobl o oedran gweithio ar ddiwedd oes 25.5% i gyfrif am y gyfran a allai fod yn derbyn Credyd Cynhwysol ac felly eisoes yn derbyn gostyngiadau i'w treth gyngor.

Mae Marie Curie yn elusen gofrestredig yng Nghymru a Lloegr (207994) a'r Alban (SC038731) Wedi'i gofrestru fel cwmni cyfyngedig trwy warant yng Nghymru a Lloegr (507597). Swyddfa gofrestredig: One Embassy Gardens, 8 Viaduct Gardens, Llundain, SW11 7BW.

Marie Curie is a registered charity in England and Wales (207994) and Scotland (SC038731). Registered as a company limited by guarantee in England & Wales (507597). Registered Office: One Embassy Gardens, 8 Viaduct Gardens, London, SW11 7BW.

4.2. I benderfynu pa gyfran o aelwydydd cymwys sy'n byw ar bob lefel treth gyngor, tybir bod cyfran yr aelwydydd ym mhob band treth gyngor yn cyd-fynd â chyfran yr aelwydydd ym mhob band treth gyngor ar gyfer yr awdurdod lleol. Er enghraifft:

- Mae 653 o bobl ar ddiwedd eu hoes yn byw ym Mlaenau Gwent, sy'n gymwys i gael gostyngiadau'r dreth gyngor o dan ein cynnig.
- Ym Mlaenau Gwent mae 58% o'r eiddo yn Fand A.
- Felly, tybir bod 58% o bobl gymwys ar ddiwedd oes yn byw mewn eiddo Band A.

5. Amcangyfrif o Gostau

5.1. Mae ein model yn seiliedig ar y 34,200 o bobl yr amcangyfrifir eu bod wedi bod yn byw gyda salwch terfynol yng Nghymru yn 2023-24.

5.2. Gan gyfrif am y rhai a allai fod eisoes yn derbyn gostyngiadau'r dreth gyngor, mae 26,809 yn gymwys i gael gostyngiadau'r dreth gyngor o dan ein cynnig.

5.3. Cyfanswm cost flynyddol hyn yw **£28,857,169.** Mae hyn yn gynnydd o 9.6% ar wariant Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor yn 2023-24.

5.4. Mae'r amcangyfrif o gostau fesul awdurdod lleol wedi'u nodi yn y tabl isod.

Awdurdod Lleol	Amcangyfrif o'r Gost
Blaenau Gwent	£624,335
Pen-y-bont ar Ogwr	£1,335,368
Caerffili	£1,358,742
Caerdydd	£2,388,507
Sir Gaerfyrddin	£2,019,891
Ceredigion	£784,164
Conwy	£1,457,568
Sir Ddinbych	£1,152,824
Sir y Fflint	£1,494,706
Gwynedd	£1,149,017
Ynys Môn	£707,051
Merthyr Tudful	£519,066
Sir Fynwy	£1,234,979
Castell-nedd Port Talbot	£1,341,545
Casnewydd	£1,202,133
Sir Benfro	£1,246,711
Powys	£1,550,533
Rhondda Cynon Taf	£1,796,960
Abertawe	£2,241,182
Torfaen	£840,108
Bro Morgannwg	£1,222,070
Wrecsam	£1,230,815
Cymru	£28,857,169

Mae Marie Curie yn elusen gofrestredig yng Nghymru a Lloegr (207994) a'r Alban (SC038731) Wedi'i gofrestru fel cwmni cyfyngedig trwy warant yng Nghymru a Lloegr (507597). Swyddfa gofrestredig: One Embassy Gardens, 8 Viaduct Gardens, Llundain, SW11 7BW.

Marie Curie is a registered charity in England and Wales (207994) and Scotland (SC038731). Registered as a company limited by guarantee in England & Wales (507597). Registered Office: One Embassy Gardens, 8 Viaduct Gardens, London, SW11 7BW.

5.5. Mae'r amcangyfrifon uchod yn seiliedig ar y rhagdybiaeth bod pawb sy'n byw gyda salwch terfynol yng Nghymru yn cael ffurflen SR1. Ar hyn o bryd, mae llawer llai o bobl sy'n byw gyda salwch terfynol yn hawlio budd-daliadau o dan y rheolau arbennig.

5.6. Ym mis Mai 2025, roedd cyfanswm o 4,306 o bobl yng Nghymru yn hawlio naill ai Taliadau Annibyniaeth Personol neu Lwfans Presenoldeb o dan y rheolau arbennig[1]. Felly, mae'n hynod debygol, pan gaiff ei gyflwyno gyntaf, y bydd ein gostyngiad arfaethedig ar dreth gyngor i bobl sy'n byw gyda salwch terfynol yn costio'n sylweddol llai na'r amcangyfrifon uchaf a nodir yn y tabl uchod.

[1] Yn seiliedig ar ddata a gafwyd trwy Stat Xplore – Achosion PiP gyda Hawl o 2019 / Lwfans Presenoldeb gyda hawl o Fai 2018 [Wedi'i gyrchu 10.12.25]

Mae Marie Curie yn elusen gofrestredig yng Nghymru a Lloegr (207994) a'r Alban (SC038731) Wedi'i gofrestru fel cwmni cyfyngedig trwy warant yng Nghymru a Lloegr (507597). Swyddfa gofrestredig: One Embassy Gardens, 8 Viaduct Gardens, Llundain, SW11 7BW.

Marie Curie is a registered charity in England and Wales (207994) and Scotland (SC038731). Registered as a company limited by guarantee in England & Wales (507597). Registered Office: One Embassy Gardens, 8 Viaduct Gardens, London, SW11 7BW.